

af Rigsdagen — erindre, hvorledes Forholdet var. Da man besluttede sig til at oprette een Statsanstalt til, var det fra alle Sider forudsat, at denne Statsanstalt nærmest skulde være for Fyn og den sydlige Del af Nørre Sjælland, og derfor gik man ud fra, at den fornøftigvis burde anlægges ved Lille-Bælt enten paa den ene eller den anden Side af Vandet, og der var jo nærmest Spørgsmaal om at vælge enten Middelfart eller dens nærmeste Omegn eller et Sted paa den anden Side. Der var Spørgsmaal dels om Snoghøj dels om et Terrain lidt Nord for Fredericia. Smidlerid var det dog haade i Regeringen og Rigsdagen det Ønske, man nærmest vilde imødelomme, at anbringe Anstalten ved Middelfart, og selvsølgelig anstillede man der de Underføgeller, man troede at kunne anstille, om der var det fornødne Vand til Stede, inden man overhovedet foretog noget Lovforslag om at lægge Anstalten paa det Sted. Der blev foretaget de Underføgeller, som man troede at kunne foretage. Man hidkaldte dem som man ansaa for de mest sagkyndige Folk i den Retning. Der blev først foretaget Boringer af Staten i Middelfarts Nærhed, men de ledede ikke til noget Resultat. De ledede nærmest til det Resultat, at man efter Udfaldet af disse Boringer ikke kunde vælge Middelfart. Dette alarmerede selvsølgelig Middelfart Kommune ikke saa lidt, og der fremkom saa fra den Side Anmodning, om Kommunen ikke selv maatte foregen Regning anstille Boringer, idet de mente, at der var Vand paa Stedet, og at, naar disse Boringer bleve anstillede paa en hensigtsmæssig Maade, maatte der kunne staffles det fornødne Vand. Det gik man ind paa, og Middelfart Kommune fik altsaa Lov til at anstille saadanne Boringer. Der blev boret først paa et Sted, hvor man ikke fandt tilstrækkeligt Vand, og dernæst paa et andet Sted, hvor der efter sagkyndiges Mening var tilstrækkeligt Vand, hvor der viste sig at være 800 Tdr. Vand i Døgnet, hvilket vilde være tilstrækkeligt til Anstalten, ogsaa i den udvidede Skikkelse. Alle disse Ophlysninger vare selvsølgelig forelagte Rigsdagen, den Gang da Lovforslaget blev vedtaget, og da man besluttede sig til at anlægge Anstalten ved Middelfart. Der er ikke blevet stukket nogen Ting under Stolen; det daværende Udvalg og Tinget i det hele har vidst det samme som jeg med Hensyn til Vandforsyningen, og med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt man kunde stole paa den. Det skal nu imidlertid efter sagkyndiges Mening være en meget vanskelig, for ikke at sige uløselig Opgave, at kunne indestaa for,

at Vandet vil blive ved at flyde i tilstrækkelig Mængde ved Brøndboringer, og det har desværre vist sig her, idet nemlig den Forudsætning, man gik ud fra, nemlig at Vandmassen vilde holde sig, saaledes som den var den Gang, har vist sig at være fejl, ikke at staa til. Deraf følger altsaa, som jeg før bemærkede, at der ikke kunde være Tale om at forelægge Rigsdagen et Lovforslag om Anstaltens Udvidelse, uden at man havde, saa vidt menneskelige Kræfter tillade, sikret sig, at der vilde være det fornødne Vand. At gaa til at udvide Anstalten, og det saa bag efter skulde vise sig, at der ikke var det fornødne Vand, vilde være uformøgtigt efter de Erfaringer, man har gjort i saa Henseende. Derfor er der nu blevet anstillet Underføgeller i den Retning, og jeg antager nu, man kan siges at være nogenlunde betrygget i saa Henseende, hvis man vil følge den Vej, der her er foreslaaet. Den gaar jo i det væsentlige ud paa ikke at stole paa artefiske Brøndboringer eller noget saadant, men derimod at erhverve sig Retten over et Vandløb, som i mange Tider, langt over Mandts Minde, har vist sig at føre en tilstrækkelig Vandmængde. Det er altsaa af den Vej, man vil sikre sig Vandforsyningen; men det udtræber altsaa Udgifter, dels for saa vidt man skal erhverve Rettigheden over dette Vandløb, som ikke er i Anstaltens umiddelbare Nærhed, men noget borte, og dels fordi det ligger en Del lavere end Anstalten, og der altsaa skal tilvejebringes Apparater, hvorved Vandet dels kan opumpes til den Højde, som er nødvendig, for at det kan ledes ind til Anstalten, dels kan ledes fra det Sted, hvor det findes, ind til Anstalten. Det ejendommelige ved Lovforslagets § 2 er ikke saa meget det, som den ærede Taler fremhævede, at man vil have et nyt Vandforsyningsanlæg; thi det hører jo med til Udgifterne ved Anlægget i det hele, men det, der egentlig er Sagen ved § 2, er, at jeg vil have en Ekspropriationsbeføjelse for ikke at være fuldstændig prisgivet de paagældende med Hensyn til, hvad de ville have for deres Ejendom.

Som sagt, det er, hvad jeg tillod mig at sige ved Lovforslagets Forelæggelse, en stor Sag, det her drejer sig om, men jeg skønner ikke rettere end, at det hører til den Slags Ting, man ikke kan unddrage sig, efter at Staten nu en Gang har taget Sindsfygeværøjet i sin Haand, og man kan ogsaa godt sige forud, at det vil komme til at koste mere og mere efterhaanden. Man kan ikke vente, at man skal blive staaende ved det, som Sindsfygeværøjet koster Staten nu. I Tidens Løb, efterhaanden som Befolk-